

Інструкції для всіх учасників освітнього процесу про безпеку життєдіяльності, заходи безпеки та порядок дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій під час функціонування закладу

Вибухонебезпечні предмети(ВНП)

До вибухонебезпечних предметів (ВНП) належать усі боєприпаси, що містять вибухові речовини, ядерне паливо чи матеріали ядерного синтезу, а також біологічні та хімічні речовини, у тому числі бомби і боєголовки; керовані й балістичні ракети; артилерійські, мінометні, ракетні боєприпаси та боєприпаси; до стрілецької зброї; всі міни, торпеди і глибинні бомби; піротехнічні засоби; касетні бомби та касети; патронні обойми і піротехнічні пристрої; електричні вибухові пристрої; таємні й саморобні вибухові пристрої; а також усі аналогічні та подібні предмети чи компоненти, що є вибухонебезпечними за своєю природою. Тобто під ВНП потрібно розуміти будь-які пристрої, засоби, підозрілі предмети, що за певних умов спроможні вибухати.

Вибухові речовини – синтезовані хімічні речовини, здатні під впливом зовнішніх факторів (удар, нагрівання, тертя, детонація) до стрімкого хімічного переходу в інший стан. При цьому вони вивільняють велику кількість енергії і газів.

Вибухонебезпечні залишки війни (далі–ВЗВ) – боєприпаси, що не вибухнули (НВБ) й залишені вибухонебезпечні боєприпаси (ЗВБ), які пов’язані з бойовими діями.

Їх можна поділити на чотири групи:

гуманітарні наслідки від мін та ВВП (смерті, травми та подальша інвалідність; блокування доступу до лікарень, водопостачання, їжі, гуманітарної допомоги; перешкоджання вільному переміщенню людей тощо);

соціально-психологічні наслідки (відчуття страху, безнадії, депресія, суїциди, підвищення рівня агресії і напруження у суспільстві);

соціально-економічні наслідки (зруйнована інфраструктура та дороги, втрата родючих сільськогосподарських земель;

витрати на відновлення водопостачання, енергопостачання тощо;

навантаження на систему охорони здоров’я у зв’язку з пораненими та підвищенням рівня інвалідизації суспільства;

додаткові витрати на розмінування; втрати туристичної галузі і багато іншого).

екологічні наслідки (збитки флори і фауни, довготермінові наслідки– зміни в екосистемі регіону тощо).

Існують різні види вибухонебезпечних предметів,

об'єднаних у п'ять типів загроз:

- міни;
 - боєприпаси, що не вибухнули;
 - залишені боєприпаси;
 - детонатори (запали, підрильники);
 - саморобні вибухові пристрої та міни-пастки;
- вибухонебезпечні залишки війни (ВЗВ).

Забороняються:

Будь-які спроби самостійного розмінування чи будь-які інші дії з підозрілими предметами. Необхідно пам'ятати, що необережне поводження із цими предметами (спроби взяти до рук чи перенести, розібрати, здійснити будь який механічний вплив тощо) може призвести до смерті або до значної шкоди здоров'ю та каліцтва людини чи групи людей.

Недостатньо просто попередити людину:
не чіпай небезпечні предмети;
не заходь на небезпечні території.

СПОВІЩАЙ СПЕЦІАЛЬНІ СЛУЖБИ

ЗВЕРНІТЬ ОСОБЛИВУ УВАГУ

1 рік бойових дій потребує **10 років розмінування.**

Можна порахувати, скільки часу необхідно нашій країні для того, щоб очистити всі території від мін та ВВП. Це дуже великий термін часу, протягом якого ці ділянки залишатимуться небезпечними. Єдина можливість для населення залишатися в безпеці – це змінити свою поведінку, отримавши знання і навички правил безпечної поведінки, що допоможе врятувати життя та здоров'я людей.

Інші види загроз

- **Боєприпаси, що не вибухнули**
- **Залишені вибухонебезпечні боєприпаси**
- **Детонатори (запали, підривники)**
- **Саморобні вибухові пристрої та міні-пастки**
- **Набої**

ВАЖЛИВО

Чого не можна робити:

- ✓ **Наближатися до ВВП (вибухонебезпечних предметів);**
- ✓ **Якимось чином впливати на нього (торкатися, кидати каміння, пересувати, накривати чи заливати водою, кидати у вогонь тощо);**
- ✓ **Дзвонити безпосередньо поруч з небезпечним предметом;**
- ✓ **Здійснювати маркування безпосередньо біля нього.**

Дії під час виявлення ВНП

(вибухонебезпечних предметів)

1. Якщо Ви виявили залишені боєприпаси у жодному разі не наближайтеся до них та не пускайте інших!
2. Зупинитись. Якщо ми рухалися, перше, що нам потрібно зробити, це зупинитися.
3. Не панікувати, заспокоїтись. Про цей крок дуже часто забувають. Натомість він дуже важливий. Якщо ми не опануємо себе, навряд чи наші подальші дії будуть правильними. Скоріш за все, запанікувавши, зробимо помилкові кроки, які б ми ніколи не зробили у спокійному зваженому стані. А це може вартувати нам життя. Якщо в нас відпрацьовані навички безпечної поведінки, ми ніколи не будемо панікувати, оскільки напевно знаємо, що треба робити.
4. Попередити інших, якщо рухалися не самі, голосно повідомивши про небезпеку та наказавши зупинитися.
5. Перевірити ознаки наявності інших, небезпечних предметів навколо себе, уважно роздивившись, не рухаючись з місця.
6. Обережно відійдіть назад тим же шляхом, яким прийшли, на безпечну відстань, намагаючись рухатися по своїх слідах. Якщо є можливість, сховайтеся за будівлею або іншою захисною перешкодою. (Пам'ятайте, що, наприклад, для мінометних мін безпечною є відстань 500 м, а для артилерійських боєприпасів – не менше 800 м).
7. Позначте небезпечну територію помітним знаком (червона стрічка, хустина тощо). Увага: маркування здійснювати тільки на безпечній ділянці!
8. Терміново повідомте про небезпечну знахідку в Державну службу України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) за телефоном 101 чи до Національної поліції за телефоном 102. Біля мін, боєприпасів та інших видів ВНП заборонено користуватися телефоном!
9. Дочекайтеся фахівців ДСНС чи працівників поліції.

Правильні дії у випадку інциденту на мінному полі

Якщо Ви опинилися на мінному полі, алгоритм трохи інший:

1. Зупинитися.
2. Не панікувати і не рухатися нікуди.
3. Голосно попередити інших.
4. Кликати на допомогу. Але попередьте, що підходити не можна.
Попросіть викликати екстрену службу за телефоном **101** чи **102**.
5. Якщо нікого немає поблизу, зателефонувати самому.
6. Чекати на допомогу.

Запам'ятайте, що не існує безпечного шляху з мінного поля!

Якщо Ви стали свідком інциденту на мінному полі:

1. Зупинитися та не підходити до постраждалого.
2. Заспокоїти постраждалого та повідомити, що скоро під'їде допомога.
Попросіть не рухатися та за можливості самому зупинити кровотечу. Поясніть як він це зможе зробити.
3. Зателефонувати до екстрених служб: ДСНС–101, поліція – 102, екстрена медична допомога–103.
4. Чекати на безпечній відстані до приїзду фахівців.

Правила поведіння в разі виявлення підозрілого предмета, що може бути вибуховим пристроєм

Ознаки, що можуть вказувати на наявність вибухового пристрою:

- ✓ -виявлення будь-якого предмета без господаря (сумка, згорток, пакет або предмет, схожий на гранату, міну, снаряд тощо) у місцях можливої присутності великої кількості людей, поблизу пожежо- і вибухонебезпечних місць,
- ✓ -розташування різного роду комунікацій;
- ✓ -наявність на виявленому предметі проводів, мотузок, ізоляційної стрічки, скотчу;
- ✓ підозрілі звуки: пікання, цокання;
- ✓ від предмета виходить характерний запах мигдалю або іншій незвичайний запах, на зовнішній оболонці присутні масляні плями

Основними характерними ознаками, що, вказують на можливу належність підозрілого предмета до вибухового пристрою є наявність:

- ✓ знаходження в місцях з масовим перебуванням людей (громадському транспорті) без нагляду валізи, пакунка, коробки тощо;
- ✓ зовнішньої схожості з боєприпасами, навчально-імітаційними, сигнальними, освітлювальними та піротехнічними виробами;
- ✓ антени з радіоприймальним пристроєм, годинникового механізму або електронного таймера;
- ✓ запаху газу, розчинника, пально-мастильних і хімічних матеріалів тощо;
- ✓ елементів (деталей), що не відповідають їх прямому призначенню;
- ✓ сторонніх підозрілих предметів у дверях, вікнах, закріплених за допомогою дроту, ниток, важелів, шнурів тощо.

Потрібно пам'ятати, що зовнішній вигляд предмета може приховувати його справжнє призначення. Для камуфляжу вибухових пристроїв використовують звичайнісінькі побутові предмети: сумки, пакети, коробки, іграшки тощо.

Не робіть самостійно жодних дій зі знахідками або підозрілими предметами, які можуть виявитися вибуховими пристроями: це може призвести до вибуху, численних жертв і руйнувань.

Суворо забороняється самостійно здійснювати з виявленим підозрілим предметом будь-які дії, а саме: наближатися, торкати, розкривати, переміщати, заливати її рідиною, засипати піском і ґрунтом, користуватися радіо- і електроапаратурою, переговірними пристроями (у тому числі мобільними телефонами).

Правильні дії:

- ✓ негайно **припинити роботи** в місці (районі) виявлення предмета;
- ✓ **заглушити двигуни**;
- ✓ **зупинити техніку** та **поінформувати** про знахідку **інших осіб**, які перебувають поруч;
- ✓ негайно **повідомити** про виявлений підозрілий предмет (указавши точне місце його перебування, час виявлення та зовнішній вигляд) своєму керівництву або черговій службі (службам безпеки, охорони) об'єкту;
- ✓ у разі неможливості встановлення зв'язку з ними **особисто**, повідомити територіальні підрозділи аварійно-рятувальних служб (за телефоном «**101**») та поліцію (за телефоном «**102**»), надавши інформацію про характерні ознаки ймовірного вибухонебезпечного предмета (місце його розташування, дату і час виявлення та особу, яка його виявила). Надалі діяти за їхніми вказівками.